

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA TEŠANJ

Strategije razvoja općine Tešanj za period 2018-2027

Tešanj 2027: Sredina ekološke svijesti, inovativne poduzetnosti i društvene etike

INFORMACIJA O REALIZACIJI STRATEGIJE RAZVOJA OPĆINE TEŠANJ ZA 2023. GODINU

IZVJEŠTAJ O RAZVOJU

Broj: 08-45-1-142/24

Datum: 19.01.2024. godine

1. UVOD

Informacija o realizaciji Strategije razvoja ostaje kao naslov ovog dokumenta jer je u planu i programu vijeća planirano kao informacija, ali prema zakonu i uredbama slijedećih godina će to biti izvještaj o razvoju pa je zbog toga u naslovu i informacija i izvještaj. Cilj ovog izvještaja je da na jednostavan i jasan način predstavi rezultate implementacije Strategije razvoja općine Tešanj tokom 2023. godine. Njegova svrha je da pokrene sve bitne sudionike na dodatnu motivaciju i razmišljanje o doprinosu u svom radu kao i u donošenju odluka o strateškim prioritetima i operativnim ciljevima u narednim godinama.

Godišnji izvještaj o implementaciji Strategije razvoja općine Tešanj (2023-2027) ima za cilj da informiše Općinsko vijeće Tešanj o realizaciji Strategije, ali i da potakne sve zainteresovane strane na veću uključenost i doprinos u cilju povećanja fokusa na projekte iz Strategije razvoja. Ovaj izvještaj daje pokazatelje za 2023. godinu, te određenu sliku prijedrenog puta nakon prve godine s ciljem da se izmijeni ili dopuni ono što je potrebno, da se prilagode procesi, organizacija i snažnije alociraju resursi na projekte koji će brže voditi ostvarenju službeno opredjeljene vizije općine Tešanj.

Planom implementacije za 2023. godinu predviđen je nastavak započetih projekata iz Strategije razvoja općine Tešanj koji su započeti u operativnom periodu 2018-2022. godina ali su uvedeni i novi projekti za operativni period 2023-2027. godina.

Ukupna vrijednost implementiranih projekata u 2023. godini je: 14 miliona KM, što je 70,06% godišnje realizacije u odnosu na planirani budžet planiranih aktivnosti u 2023. godini. Potrebno je naglasiti da određena odstupanja od planiranih i realiziranih sredstava dolaze zbog projekata koji zavise od vanjskih aktera kao npr. prolazak koridora Vc kroz našu općinu. Prilikom planiranja teško je predvidjeti intenzitet radova u posmatranoj godini ali s druge strane isto tako i realizaciju finansijskih sredstava. Zbog kompleksnosti finansiranja iz drugih izvora, a u cilju fokusa na ono što se ima direktan uticaj i na uvid u ono što nema veliki uticaj, urađeno je strukturiranje projekata s novim statusom što će biti u izvještaju i predstavljeno gdje bude potrebno:

- lokalni (lokalni izvori finansiranja: budžet JLS, općinske javne ustanove i preduzeća, građani, privreda)
- kantonalni (budžet ZDK)
- federalni (budžet FBiH, javne ustanove i preduzeća na nivou FBiH, fondovi FBiH)
- državni (budžet BiH, državne korporacije)
- mješoviti (zajednički sufinansiranje)

U slijedećoj tabeli pregled osnova implementacije za petogodišnji period 2023.-2027. godina, plana aktivnosti menadžera za 2023. godinu i realizacija finansijskih sredstava za 2023. godinu.

Tabela 1. Pregled planiranog budžeta prema aktivnostima i realizacija

4-A REALIZACIJA BUDŽETA 2023 za period utroška 01.01.2023. - 31.12.2023.			
STRATEŠKI CILJ	OSNOV IMPLEMENTACIJE STRATEGIJE RAZVOJA PLAN 2023-2027	PLAN po aktivnostima za 2023-2023	REALIZACIJA
Tešanj, poželjno mjesto za investicije i inovacije	15.736.000,00	1.637.709,00	1.493.669,75
Tešanj, sredina ugodnog življenja, pogodna da vrline, znanja i vještine dođu do izražaja	93.428.500,00	12.119.569,00	8.761.235,04
Tešanj, sredina zelenog rasta i čiste energije	40.808.000,00	5.809.483,00	3.733.308,52
Ukupno:	149.972.500,00	19.966.761,00	13.988.213,31

2. STRATEŠKI PRAVCI, CILJEVI I PRIORITETI OPĆINE TEŠANJ

Općina Tešanj je Strategiju razvoja 2023.-2027. (revidirana i usklađena) definisala i uskladila razvojne pravce i prioritete sa ključnim nacionalnim i međunarodnim razvojnim dokumentima. Uspješnost razvoja mjeriti će se sposobnošću da se prevladaju uočene slabosti i prijetnje bržem rastu, ali isto tako i da se iskoriste razvojni potencijali koji nesumnjivo postoje. U tom smislu predložena su sljedeća strateška i dugoročna opredjeljenja, odnosno **strateški fokusi**:

1.	Povećanje stope zaposlenosti bazirane na razvoju privrede, poljoprivrede i turizma kroz korištenje lokalnih resursa i kulturno-historijskog naslijeđa, izgradnji i unaprijeđenju poslovnih zona, kvalitetnom povezivanja na cestovne koridore, tehnološkom jačanju i povećanju angažovanja obrazovnog i stručno-osposobljenog radno aktivnog stanovništva.
2.	Dostupnost i kvalitet pružanja javnih usluga kroz razvoj digitalnih usluga, unapređenja i izgradnje društvene infrastrukture i sadržaja prilagođenih urbanim i ruralnim područjima općine i uz stalnu borbu protiv korupcije, diskriminacije i privilegija u okruženju zasnovanom na zdravoj porodici i trajnom opredjeljenju za življenje na području općine.
3.	Modernizacija postojeće i izgradnja nove javne okolišno prihvatljive infrastrukture (razvoj javne digitalne infrastrukture, cestovne infrastrukture, vodovoda, kanalizacije, zaštite voda i vodotoka, toplifikacije, zbrinjavanja krutog opada, zaštite okoliša) a sve u skladu sa konceptom dugoročno održivog razvoja.

Vizija razvoja predstavlja težnju, dugoročnu namjeru, pravac djelovanja i poželjno stanje u budućnosti te je predstavljena kao:

„TEŠANJ, SREDINA EKOLOŠKE SVIJESTI, INOVATIVNE PODUZETNOSTI I DRUŠTVENE ETIKE“

Ostvarenje razvojne vizije realizovat će se kroz tri strateška cilja, razrađena u 12 prioriteta i 21 mjera. **Strateški ciljevi Općine Tešanj** su usklađeni sa Strategijom razvoja Ze-do Kantona i Okvirom za ciljeve održivog razvoja u BiH, kojim se utvrđuju zajednički podciljevi i indikatori za sve nivoe vlasti u BiH (zajednički minimum) te usmjeravaju buduću procesi strateškog planiranja:

1. Tešanj, poželjno mjesto za investicije i inovacije,
2. Tešanj, sredina ugodnog življenja, pogodna da vrline, znanja i vještine dođu do izražaja,
3. Tešanj sredina zelenog rasta i čiste energije

U sektoru **prvog strateškog cilja**, Općina Tešanj raspolaže sa značajnim potencijalima za dalji rast i razvoj. Iako zvanični podaci nezaposlenosti ukazuju na značajan broj nezaposlenih osoba zbog sistemskih slabosti, slika stvarnosti je nešto drugačija. Privrednici već sada teško dolaze do specifičnih zanimanja (neka tehnička zanimanja, zanimanja koja nemaju tradiciju na području općine Tešanj, menadžerske kompetencije). Stoga je interakcija srednjih škola i privrede, uz aktivno učešće Centra za obrazovanje odraslih prioritetno važno za obezbjeđenje adekvatne radne snage u narednim godinama. Nameće se potreba podrške i ostvarivanju uslova razvoja kreativnih djelatnosti. Unapređenje portfolija lokalne privrede i veće učešće visokoakumulativnih djelatnosti treba podržati tehnološkim razvojem. Nastavak izgradnje poslovne infrastrukture će ostati kontinuitet lokalnih aktivnosti. Pod razvojem poslovne infrastrukture podrazumjeva se i cestovna infrastruktura i prateći sadržaji uključivanja područja općine na savremene cestovne koridore. Savremeni trendovi značaja energije na ukupne procese uključujući i privredne stvaraju potrebu stvaranja uslova iskorištavanja svih izvora energije (obnovljivi). Poljoprivreda kao značajna djelatnost na području općine zaslužuje fokusiranost aktera, dok oblast turizma na području općine zahtjeva pojačano korišćenje kulturno-historijskih znamenitosti i uvezivanje sa ostalim sredinama u BiH u cilju ukupnjavanja sadržaja.

U okviru **drugog strateškog cilja**, fokusiranost je usmjerena na razvoja javnih usluga i istovremeno potrebe za stvaranjem povoljnog društvenog i privrednog okruženja. Općina u narednom periodu ima potrebu za uspostavom što većeg obima digitalnih usluga. Usmjerenost na razvoj infrastrukture u ruralnim područjima (cestovne, vodovodne, ulične rasvjete) u prethodnom periodu pokazala se opravdanim u dijelu zadržavanja stanovništva u ruralnim područjima koje je danas nosilac ruralnog razvoja. Opredijeljena za razvoj urbanih i ruralnih područja općina Tešanj će u narednom periodu nastaviti sa osavremenjivanjem postojećeg sadržaja obrazovnih, zdravstvenih, kulturnih i sportskih institucija. Potreba je da se izgrađena infrastruktura društvenog sadržaja stavi u upotrebu te učine dodatni napore za izgradnju nedostajućih sadržaja društvene infrastrukture primjerenih nivou razvijenosti općine. Pored objekata infrastrukture općina će razvijati sadržaje korišćenja iste. Značajno kulturno-historijsko naslijeđe u narednom periodu će dobijati sve veći značaj i fokusiranost u pozicioniranju općine u širem okruženju. Općina Tešanj, svjesna opasnosti od korupcije, diskriminacije, rodne neravnopravnosti i privilegija te važnosti zdrave porodice, će izgrađivati društvene mehanizme usmjerene na spriječavanje korupcije, diskriminacije i privilegija te izgradnji zdrave i socijalno obezbjeđene porodice i sprečavanju negativnih društvenih pojava. Savremeni negativni trendovi

odlaska mladih nameću potrebu kreiranja mjera koje su usmjerene na mlade u smislu rješavanja ključnih pitanja mladih i povećanja zadovoljstva življenja.

U oblasti **trećeg strateškog cilja**, Općina Tešanj će nastaviti realizaciju započetog projekta izgradnje savremenog postrojenja za tretman otpadnih voda, izgradnje kanalizacione mreže i vodovodne mreže uz dodatne količine vode na vodoizvoru. U isto vrijeme je potrebno započeti sa novim projektom toplifikacije urbanih područja.

Zbrinjavanje čvrstog otpada će se dinamizirati i podići stepen domaćinstava koji su uključeni u prikupljanje otpada kako bi se smanjili negativni uticaji na zemlju i vodu. Nastavit će se stalni monitoring nad kvalitetom vode, zemlje i zraka i poduzimati odgovarajuće mjere za smanjenje stepena zagađenosti. Potrebno je intenzivirati aktivnosti na upravljanju energijom uključujući izradu baze podataka i donošenje plana energetske efikasnosti. Jačanje kapaciteta lokalne zajednice da odgovori na rizike od prirodnih i drugih opasnosti uključuje: izgradnju i uređenje komunalne infrastrukture, uređenje vodotoka i obala utvrda, kao i jačanje tehničkih i kadrovskih kapaciteta Civilne zaštite i spašavanja za prevenciju. Značajno se pojavljuje potreba revitalizacije uže urbane jezge.

Stepen realizacije definisanih strateških ciljeva će se mjeriti kroz set **indikatora** uticaja definisanih Strategijom razvoja do 2027. godine koji obuhvataju ekonomski razvoj, društveni razvoj, te razvoj okoliša.

Stepen ekonomskog, društvenog i okolišnog razvoja Općine Tešanj u periodu od 2023-2027. godine će se mjeriti kroz sljedeće indikatore:

Tabela 2. Set indikatora za strateške ciljeve

Indikator (uticaja)	Polazna vrijednost (2021.)	Ciljna vrijednost (2027.)
Broj poslovnih subjekata na području općine Tešanj	2689	2824
Broj zaposlenih	13.783	14.800
Index razvijenosti	1,08	1,15
Zadovoljstvo anketiranih građana (%)	65,60	75
Učešće kapitalnih izdataka u strukturi budžeta općine (%)	38,23	45
Vrijednost prirodnog priraštaja	-35	≥1
Broj korisnika organizovanog odvoza otpada	9229	9800
Broj godišnjih prekoračenja dnevnih graničnih vrijednosti (50 µg/m ³) lebdećih čestica PM10	36	30
Rast broja domaćinstava obuhvaćenih javnim kanizacionim sistemom (%)	n/a (2710)	+10%

Kako bi se osigurao visok stepen realizacije zacrtanih strateških ciljeva, definisan je i set **prioriteta** do 2027. godine koji pokrivaju sve oblasti od strateškog značaja za razvoj Tešnja. Prioriteti predstavljaju ključna polja i smjerove djelovanja za ostvarenje vizije i strateških ciljeva i kao takvi imaju najveći uticaj na razvoj, odnosno ostvarenje strateških indikatora.

Strateški cilj 1. „Tešanj, poželjno mjesto za investicije i inovacije“ operacionalizira se kroz 3 prioriteta:

- Unaprijediti sektor ekonomije sa visokim dodatnim vrijednostima, razvijenim lancem snabdijevanja i visokim stepenom investiranja,
- Poboljšati atraktivnost poslovne infrastrukture za domaće i strane investitore,
- Kreirati atraktivno područje za rad i razvijanje ljudskih resursa na području općine Tešanj

Strateški cilj 2. „Tešanj, sredina ugodnog življenja, pogodna da vrline, znanja i vještine dođu do izražaja“ operacionalizira se kroz 5 prioriteta:

- Unaprijediti javnu infrastrukturu ruralnih i urbanih područja,

- Razviti efikasnu, odgovornu i digitalizovanu javnu upravu osposobljenu za upravljanje lokalnim razvojem,
- Osigurati dostupnost društvenih sadržaja, socijalnu sigurnost i uključenost i atmosferu društvenog aktivizma,
- Uključiti građane općine u izgradnju sistema zajedničkih vrijednosti,
- Poboljšati mogućnosti za zapošljavanje, razvoj poduzetništva i društvenog aktivizma mladih.

Strateški cilj 3. „Tešanj sredina zelenog rasta i čiste energije“ operacionalizira se kroz 4 prioriteta:

- Poboljšati kvalitet vodnih usluga te povećanje količina vode,
- Unaprijediti sistem zbrinjavanja komunalnog otpada,
- Poboljšati kvalitetu zraka na području općine,
- Unaprijediti javni sistem zaštite, spašavanja i sigurnosti građana.

Uspješnoj implementaciji Strategije razvoja Općine Tešanj doprinijeti će i aktivnosti na implementaciji jedanaest **strateških projekata** kao intervencija najvećeg značaja za ostvarenje strateških ciljeva:

1. **TECH LAB i poslovni inkubator**
2. **Turistička valorizacija tešanjске tvrđave i revitalizacija Stare čaršije**
3. **Definisanje i izgradnja nove poslovne zone**
4. **Izgradnja nove školske zgrade u Medakovu**
5. **Završetak izgradnje novog objekta JU Centra za socijalni rad Tešanj**
6. **Prolazak koridora kroz područje općine sa izgradnjom adekvatne lokalne infrastrukture**
7. **Digitalna transformacija općinske uprave**
8. **Stambeno zbrinjavanje mladih**
9. **Rješavanje vodosnabdijevanja na području općine Tešanj**
10. **Izgradnja primarne, sekundarne i tercijalne kanalizacione mreže**
11. **Rekonstrukcija toplane i proširenje obuhvata toplifikacije**

Kod implementacije strateških projekata, koji u implementaciji sadrže multisektorski pristup, nužno je prioritetno kroz implementacione dokumente iste obuhvatiti u najvećoj mogućoj mjeri. Rezultati strateških projekata trebaju da doprinesu pozitivnom uticaju na poboljšanje kvaliteta života građana te da omogućе održivi rast i razvoj.

Kako bi se osigurala realizacija strateških projekata, ali i prioriteta definisanih Strategijom razvoja, Općina će se primarno fokusirati na realizaciju **mjera** koje pokrivaju ekonomski i društveni sektor, infrastrukturu i zaštitu okoliša.

Prioriteti predstavljaju ključna polja i smjerove djelovanja za ostvarenje vizije i strateških ciljeva i kao takvi imaju najveći uticaj na razvoj, odnosno ostvarenje strateških indikatora. Prioriteti svoju osnovanost pronalaze u utvrđenim rezultatima strateške platforme i grupisani su prema strateškim ciljevima

Tabela 3. Prioriteti za strateške ciljeve sa pripadajućim mjerama

Prioriteti	Indikatori	Početna vrijednost (2020)	Ciljana vrijednost (2027)	Pripadajuće mjere
1.1. Unaprijediti sektor ekonomije sa visokim dodatnim vrijednostima, razvijenim lancem snabdijevanja i visokim stepenom investiranja	Broj novih investicija	n/a	≤ 2	1.1.1. Razvoj sektora ekonomije sa visokim dodatnim vrijednostima i razvijenim lancem snabdijevanja 1.1.2. Unaprijeđenje djelatnosti poljoprivrede i turizma
	Količine otkupljenog mlijeka (litara)	7.800.000	8.000.000	
1.2. Poboljšati atraktivnost poslovne infrastrukture za domaće i strane investitore	Broj firmi u poslovnim zonama	99	103	1.2.1. Unaprijeđenje poslovne infrastrukture
	Pokrivenost uvoza izvozom	100,28	100	
1.3. Kreirati atraktivno	Stepen nezaposlenosti (%)	30,1	27	1.3.1. Usklađivanje ponude

područje za rad i razvijanje ljudskih resursa na području općine Tešanj	Procenat zaposlenih u javnom sektoru (%)	13,36	12,8	sa potražnjom za radnom snagom 1.3.2. Podrška razvoju stručnih vještina i kompetencija
2.1. Unaprijediti javnu infrastrukturu ruralnih i urbanih područja	Broj novih objekata društvene infrastrukture	n/a	≥ 5	2.1.1. Modernizacija objekata društvene infrastrukture 2.1.2. Unapređenje cestovne infrastrukture na području općine
	Područje općine obuhvaćeno cestama višeg ranga	Ne	Da	
	Povećano zadovoljstvo korisnika lokalnih cesta	n/a	Da	
2.2. Razviti efikasnu, odgovornu i digitalizovanu javnu upravu osposobljenu za upravljanje lokalnim razvojem	Povećano zadovoljstvo korisnika administrativnih usluga	n/a	Da	2.2.1. Razvoj elektronske podrške u javnom sektoru i javnom prostoru (digitalna transformacija) 2.2.2. Unapređenje odgovornosti javne uprave i lokalnog javnog sektora osposobljenog za upravljanje lokalnim razvojem
	Područje općine pokriveno prostorno-planskom dokumentacijom	Ne	Da	
2.3. Osigurati dostupnost društvenih sadržaja, socijalnu sigurnost i uključenost i atmosferu društvenog aktivizma	Povećane površine za sportske i kulturne djelatnosti	Ne	Da	2.3.1. Unapređenje sadržaja javnih usluga 2.3.2. Ostvarivanje saradnje sa civilnim sektorom 2.3.3. Unapređenje socijalne zaštite i socijalne uključenosti
	Broj sportskih manifestacija	16	20	
	Broj korisnika socijalne zaštite	-2021 16.927	15.000	
2.4. Uključiti građane općine u izgradnju sistema zajedničkih vrijednosti	Broj aktivnih udruženja građana	82	95	2.4.1. Unapređenje društvene etike
	Uključenost ranjivih grupa u obrazovni sistem	Ne	Da	
2.5. Poboljšati mogućnosti za zapošljavanje, razvoj poduzetništva i društvenog aktivizma mladih	Broj zaposlenih mladih lica	0	400	2.5.1. Podrška društvenom aktivizmu mladih 2.5.2. Kreiranje preduslova i podsticajnih mjera za zapošljavanje mladih 2.5.3. Poboljšanje društvenog statusa mladih
	Broj godišnje zaključenih brakova	305	≥300	
3.1. Poboljšati kvalitet vodnih usluga te povećanje količina vode	Postotak vodosnabdijevanja putem J.P Rad (%)	60	70	3.1.1. Proširenje obima i kvalitete vodnih usluga
	Dužina novoizgrađene kanalizacione mreže (km)	n/a	15	
3.2. Unaprijediti sistem zbrinjavanja komunalnog otpada	Povećano zadovoljstvo korisnika	n/a	Da	3.2.1. Poboljšanje sistema upravljanja otpadom
	Procenat povećanja posuda za prikupljanje otpada (%)	n/a	10	
3.3. Poboljšati kvalitetu zraka na području općine	Broj godišnjih prekoračenja dnevnog prosjeka koncentracija SO ₂ (125 µg/m ³)	3	2	3.3.1. Smanjenje dimnih i drugih emisija na zagađenju okoliša 3.3.2. Veći nivo iskorištenja "zelenih" energija
	Broj godišnjih prekoračenja dnevnog prosjeka koncentracija NO _x (200 µg/m ³)	1	0	
3.4. Unaprijediti javni	Broj intervencija na	n/a	≥3	3.4.1. Jačanje kapaciteta

sistem zaštite, spašavanja i sigurnosti građana	klizištima			sistema i subjekata zaštite i spašavanja
	Sumnjiva površina pod minama (km ²)	2,142	≤200	

3. ZBIRNI PREGLED PO SEKTORIMA I REALIZACIJA U 2023. GODINI

Po sektorima to izgleda kako slijedi:

A/ EKONOMSKI SEKTOR

U sklopu ekonomskog sektora je ukupno planirano 19 mjera i projekata. Za realizaciju ovih projekata planom aktivnosti za 2023. godinu je predviđeno 1.637.709,00 KM a realizovano 1.493.669,75 KM (91,20%). Dva projekta nisu imala aktivnosti a to su: Izgradnja elektro-distributivne mreže Tešanj-Jelah – projekta planiran za period 2025.-2027. godina i Definisanje i izgradnja nove poslovne zone. Na 5 prjekata su bile aktivnosti ali nisu realizovana finansijska sredstva.

Tabela 4. Pregled plana finansiranja i realizacije po projektima

EKONOMSKI RAZVOJ		Plan aktivnosti 2023	Realizacija
1	1.1.1.1. S.P. TECH LAB i poslovni inkubator	211.709,00	211.709,09
2	1.1.1.4. Podrška sajamskim manifestacijama	55.000,00	47.000,00
3	1.1.2.1. Podrška poljoprivrednoj proizvodnji	360.000,00	370.519,66
4	1.1.2.2. S.P.Turistička valorizacija tešanske tvrđave i revitalizacija Stare čaršije	9.000,00	7.762,10
5	1.1.2.3. Uređenje izletišta i turističkih zona	78.000,00	72.538,24
6	1.1.2.4. Podrška promociji i unapređenje turističkih potencijala Općine kroz Muzej	11.000,00	7.481,25
7	1.2.1.1. Opremanje poslovnih zona sa infrastrukturnim sadržajem	320.000,00	462.076,18
8	1.2.1.3. Rekonstrukcija lokalnog puta Bukva-Medakovo-Tešanjka	300.000,00	281.255,65
9	1.2.1.4. Rješavanje priključka industrijskih zona Ciglane i Glinište na magistralni i regionalni put	260.000,00	4.000,00
1	1.3.1.3. Lokalni akcioni plan zapošljavanja	3.000,00	3.000,00
11	1.3.2.1. Unaprijediti saradnju privrednog sektora i srednjih škola	21.000,00	20.158,26
12	1.3.2.2. Projekat razvoja i promocije vještina i kompetencija (Stam kabinet, tehnička kultura)	9.000,00	6.169,32
Ukupno		1.637.709,00	1.493.669,75

B/ DRUŠTVENI SEKTOR

U sklopu društvenog sektora je planirano ukupno 55 mjera i projekata. Na 53 projekta menadžeri su planirali aktivnosti a na trinest projekata su rađene aktivnosti bez utroška finansijskih sredstava.

Za realizaciju ovih mjera i projekata menadžeri projekata u planovima aktivnosti za 2023. godinu su predvidjeli 12.519.569,00 KM. U toku 2023. godine je utrošeno 8.761.235,04 KM (69,98%). Najveće odstupanje od plana je nastalo na projektima koji nisu u direktnoj nadležnosti općine kao npr. izgradnja koridora Vc jer je teško pratiti stepen realizacije.

Tabela 5. Pregled plana finansiranja i realizacije po projektima

DRUŠTVENI RAZVOJ		PLAN aktivnosti 2023	Realizacija
1	2.1.1.1. Izgradnja infrastrukture u mjesnim sredinama	1.000.000,00	1.074.673,23
2	2.1.1.2. S.P. Izgradnja nove školske zgrade u Medakovu	680.000,00	276.734,32
3	2.1.1.4. Izgradnja pješačkih i biciklističkih staza	7.000,00	5.996,60
4	2.1.1.5. S.P. Završetak izgradnje novog objekta JU Centra za socijalni rad Tešanj	443.000,00	282.931,99
5	2.1.1.6. Rekonstrukcija centra za kulturu/kino sale	299.883,00	254.862,70
6	2.1.1.7. Izgradnja sportske dvorane u Jelahu	388.779,00	383.089,21

7	2.1.1.12. Uređenja urbanog dijela općine (staza, stepeništa, rukohvati, trotaora, pristupnih rampi, klupa za sjedenje, zelene površine, parking mjesta, fasade i dr.)	120.484,00	77.868,33
8	2.1.2.1. S.P. Prolazak koridora kroz područje općine sa izgradnjom adekvatne lokalne infrastrukture	6.876.119,00	3.174.017,00
9	2.1.2.2. Rekonstrukcija raskrsnice Jelah (magistralni put M4 x regionalni put R474)	0	800
10	2.1.2.4. Unaprijeđenje saobraćaja u mirovanju	30.000,00	6.500,00
11	2.1.2.7. Rekonstrukcija lokalnih cesta	300.000,00	204.451,65
12	2.2.1.1. S.P. Digitalna transformacija općinske uprave	137.000,00	38.925,90
13	2.2.2.1. Plan borbe protiv korupcije i izrada plana integriteta	5.000,00	500
14	2.2.2.2. Plan upravljanja imovinom općine	1.000,00	5.000,00
15	2.2.2.6. Mobiliziranje potencijala dijaspore, komunikacija i uključivanje dijaspore u lokalni razvoj	40.000,00	40.000,00
16	2.3.1.1. Jačanje sadržajnih i ljudskih kapaciteta u sportu i kulturi	8.500,00	9.583,44
17	2.3.1.2. Kulturo-historijsko naslijeđe područja Tešanj	17.500,00	6.697,00
18	2.3.1.3. Podrška radu obrazovnih ustanova	30.000,00	133.908,00
19	2.3.1.4. Podrška radu kulturnih ustanova	124.250,00	167.272,67
20	2.3.1.5. Obilježavanje praznika, jubileja, značajnih datuma Općine, kulturne i vjerske manifestacije i slično sa Programom obilježavanja tekovina odbrane 1992-95. i 1941-45.	60.880,00	112.190,88
21	2.3.1.6. Podrška sportskim organizacijama	400.000,00	589.469,31
22	2.3.2.1. Podrška udruženjima građana	90.000,00	156.010,00
23	2.3.2.2. Podrška projektima vjerskih zajednica i crkava	60.000,00	59.000,00
24	2.3.3.1. Osiguranje dnevnog boravaka djece sa poteškoćama u razvoju	2.500,00	40.000,00
25	2.3.3.2. Podrška Centru za mentalno zdravlje Doma zdravlja	4.000,00	8.100,00
26	2.3.3.3. Implementacija LGAP-a	35.000,00	11.000,00
27	2.3.3.4. Podrška licima u stanju socijalne potrebe (ogrjev,prevoz učenika, jednokratne pomoći,robni paketi)	240.000,00	188.000,00
28	2.3.3.5. Podrška oboljeloj djeci (dijabetesmellitus, celijakija, multipla skleroza, cerebralna paraliza i dijabetes	20.000,00	5.000,00
29	2.3.3.6. Sanacija i adaptacija stambenih prostora socijalno ugroženih lica i boračkih populacija	90.000,00	18.000,00
30	2.3.3.7. Subvencioniranje grijanja i komunalnih usluga i drugih potreba za penzionere i socijalno ugrožena lica	38.000,00	19.433,17
31	2.3.3.9. Podrška licima boračke kategorije	480.000,00	487.934,92
32	2.4.1.2. Briga o nemoćnim osobama i rehabilitacija starih i iznemoglih lica	20.000,00	20.000,00
33	2.4.1.3. Podrška aktivnostima dobrovoljnog davanja krvi	25.000,00	25.000,00
34	2.5.1.2. Program stipendiranja studenata	160.000,00	524.735,00
35	2.5.1.3. Priznavanje i nagrađivanje mladih umjetnika i sportista i njihovih uspjeha i rezultata.	20.000,00	17.000,00
36	2.5.1.4. Projekata Omladinska banka	25.674,00	49.454,00
37	2.5.2.1. Privremeni angažmani stručnog osposobljavanja/volontiranje u općini i javnim ustanovama	30.000,00	51.095,72
38	2.5.2.2. Podrška razvoju start up ideja mladih	60.000,00	81.000,00
39	2.5.3.1. Stimulativne demografske mjere porodiljama (III, IV i više djece)	50.000,00	55.000,00
40	2.5.3.2. S.P. Stambeno zbrinjavanje mladih	100.000,00	100.000,00
Ukupno		12.519.569,00	8.761.235,04

C/ EKOLOŠKI SEKTOR

U sklopu ekologije je ukupno planirano 13 mjera i projekata, na svim projektima planirane aktivnosti a na dva nisu realizovana finansijska sredstva.

Za realizaciju ovih mjera i projekata menadžeri projekata u planovima aktivnosti za 2023. godinu predvidjeli su 5.809.483,00 KM. Do kraja 2023. godine je utrošeno 3.733.308,52 KM (64,26%).

Tabela 6. Pregled plana finansiranja i realizacije po projektima

EKOLOŠKI RAZVOJ		PLAN aktivnosti 2023	Realizacija
1	3.1.1.1. Dodatne količine vode	1.464.000,00	904.897,00
2	3.1.1.2. Proširenje obuhvata i unaprijeđenja sistema vodosnabdijevanja u sistemu vodosnabdijevanja (Karadaglje i Jablanica, Kalošević, Bobare, Tešanjka)	600.000,00	0
3	3.1.1.3. S.P. Rješavanje vodosnabdijevanja na području općine Tešanj- Studija	41.300,00	16.520,40
4	3.1.1.4. S.P. Izgradnja primarne, sekundarne i tercijalne kanalizacione mreže	800.000,00	435.177,00
5	3.1.1.5. Izgradnja/unaprijeđenje PPOV (uređaja za prečišćavanje)	0	0
6	3.2.1.1. Izrada i implementacija planova upravljanja otpadom (PUO 2020-2024/2024-2028)	1.544.000,00	442.960,00
7	3.3.1.1. S.P. Rekonstrukcija toplane i proširenje obuhvata toplifikacije	0	0
8	3.3.1.2. Podizanje i zasada specifičnih vrsta drveća	1.933,00	1.933,30
9	3.3.1.3. Uklanjanje zračne mreže JR i polaganje instalacija podzemno u užoj gradskoj jezgri	5.000,00	4.396,86
10	3.3.2.1. Projekti utopljanja	350.000,00	805.786,96
11	3.3.2.2. Projekti iskorištenje solarne energije	300.000,00	597.295,00
12	3.4.1.1. Opremanje službi zaštite i spašavanje	438.250,00	464.342,00
13	3.4.1.2. Prevencija, ublažavanje i otklanjanje prirodnih i drugih nesreća	265.000,00	60.000,00
Ukupno		5.809.483,00	3.733.308,52

4. PREGLED IMPLEMENTACIJE STRATEGIJE RAZVOJA I AKCIONOG PLANA

4.1. Sažet osvrt na finansijski period

Za planski period 2023.-2025. godina u akcionom planu su planirane aktivnosti na 83 projekta. Gledano po razvojnim sektorima u ekonomskom sektoru planirane aktivnosti na 19 projekata u društvenom na 53 i u ekološkom na 11 projekata. Nakon nepune godine realizacije Strategije razvoja općine Tešanj slijedi pregled planiranih i realizovanih sredstava na godišnjem nivou a na temelju planiranih aktivnosti na godišnjem nivou (akcionih planova menadžera projekata). Ipak i ovako predstavljeni podaci ukazuju na stepen finansijske realizacija akcionih planova menadžera projekata, odnosno Strategije razvoja u godišnjem periodu u apsolutnom iznosu od 70,06%. Situacija je značajno različita od projekta do projekta kao i uzroci, ali to pitanje treba rješavati na operativnom nivou planiranja i realizacija projektnih aktivnosti kao i alokacije budžeta prilikom njegovog donošenja, te koordinacija sa višim nivoima vlasti.

Tabela 7. Pregled plana finansiranja planova aktivnosti i realizacije za 2023. godinu

REALIZACIJA BUDŽETA za period utroška 01.01.2023. – 31.12.2023.				
	EKONOMSKI SEKTOR	DRUŠTVENI SEKTOR	OKOLINSKI SEKTOR	UKUPNO
Plan po aktivnostima 2023	1.637.709,00	12.119.569,00	5.809.483,00	19.964.761,00
Realizacija 2023	1.493.669,75	8.761.235,04	3.733.308,52	13.988.213,31
% realizacije 2023	91,20%	69,98%	64,26%	70,06%

Tabela 8. Pregled planiranih aktivnosti i status tih aktivnosti nakon prve godine

Rokovi implementacije aktivnosti planiranih za period						
01.01.2023. - 31.12.2023.						
SEKTOR	Planirano	U realizaciji	U toku	Zastoj	Zastoj – mjera poduzeta	Završena aktivnost
Ekonomski sektor	73	16	8	2	0	53
Društveni sektor	282	69	60	0	1	150
Zaštita životne sredine	33	7	5	2	0	23

Tabela 9. Pregled planiranih aktivnosti i % završenih aktivnosti nakon prve godine

Stepen implementacije		
01.01.2023. - 31.12.2023.		
SEKTOR	PLAN	Završeno % od plana
Ekonomski sektor	73	72.6 %
Društveni sektor	282	53.2 %
Zaštita životne sredine	33	69.7 %

4.2. Ključni strateški projekti

Ključni strateški projekti predstavljaju intervencije od najvećeg značaja za općinu i imaju višestruki efekat na razvoj općine Tešanj u pravcu ostvarenja utvrđene vizije i strateških ciljeva. Strategijom razvoja projicirano je 11 projekata čiji je status implementacije prikazan u tabeli ispod.

Tabela 10. Pregled realizacije ključnih strateških projekata

PROJEKAT	STATUS	REZULTATI	UTROŠENO	ROK	RAZLOZI	PREPORUKE
1. TECH LAB i poslovni inkubator	U toku	Uspostavljen TECH LAB	211.709,09	2027	-	-
2. Turistička valorizacija tešanske tvrđave i revitalizacija Stare čaršije	U toku	Iskazan interes i ostvareni kontakti u cilju rešavanja statusa	7.762,10	2027	-	Nastaviti započete aktivnosti
3. Definisanje i izgradnja nove poslovne zone	Nije započeto	-	-	2027	Nije usvojen prostorni plan	-
4. Izgradnja nove školske zgrade u Medakovu	U toku	Završeni grubo radovi, pokrivena zgrada	276.734,32	2027	-	Potrebna je veća uključenost viših nivoa vlasti
5. Završetak izgradnje novog objekta JU Centra za socijalni rad Tešanj	U završenoj fazi	Završena zgrada JU Centar za socijalni rad Tešanj, radovi na unutrašnjem opremanju	-	2027	-	-
6. Prolazak koridora kroz područje općine sa izgradnjom adekvatne lokalne infrastrukture	U toku	Vidljiv napredak na izgradnji puta na obe dionice koje se rade u našoj općini	3.174.017,00	2027	-	-
7. Digitalna transformacija općinske uprave	U toku	Mapa puta digitalne transformacije Općine Tešanj	38.925,90	2027	-	-
8. Stambeno zbrinjavanje mladih	U toku	-	100.000,00	2027	-	-
9. Rješavanje vodosnabdijevanja na području općine Tešanj	U toku	Izrada studije vodosnabdijevanja	-	2027	-	-

10. Izgradnja primarne, sekundarne i tercijalne kanalizacione mreže	U toku	-	-	2027	Nedostatak finasijskih sredstava	Pojačati aktivnosti na osiguravanju novčanih sredstava
11. Rekonstrukcija toplane i proširenje obuhvata toplifikacije	Nije započeto	-	-	2027	Ocjenjivanje projekta od strane Češke razvojne agencije	Pojačati aktivnosti na traženju informacija o statusu projekta

4.3. Ključni rezultati i ostvareni progres

Na osnovu projektnih aktivnosti može se zaključiti da su najveća sredstva angažovana na strateški cilj 2 „Tešanj, sredina ugodnog življenja, pogodna da vrline, znanja i vještine dođu do izražaja” ili društveni sektor, ali je potrebno naglasiti da se u ovom sektoru nalazi jedan od najznačajnijih projekata na području naše opštine a to je prolazak koridora Vc koji je u pravom zamahu i intenzivno se radi kako na trasi koridora tako i na dodatnim projektima uz koridor a što je uključeno u Strategiju razvoja. Gledano kroz prizmu strateških indikatora svih prikupljenih i obrađenih podataka o implementaciji projekata u izvještajnom periodu, godišnji rezultati najlakše se vide prije svega kroz realizaciju projekata kapitalnih investicija u infrastrukturu (vodovodna mreža, putna infrastruktura, uređenje poslovne zone, fiskulturne dvorane, zgrade škola u Medakovu i Centar za socijalni rad).

U okviru prvog strateškog cilja potrebno je izdvojiti slijedeće projekte na koje su uložena značajna sredstva a to su TECH LAB i poslovni inkubator, ovaj projekat je uspostavljen i već se vide rezultati. Podrška sajamskim manifestacijama, u okviru ovog projekta su bile 4 sajamske manifestacije koje je podržala općina Tešanj a to su: 17. Sajam privrede, sajam pčelarstva, sajam pekmeza i domaćih proizvoda kao i sajam srednjih škola i fakulteta. Značajna podrška poljoprivrednoj proizvodnji, opremanje poslovnih zona sa infrastrukturnim sadržajem, Rekonstrukcija lokalnog puta Bukva-Medakovo-Tešanjka, te unapređenje saradnje privrednog sektora i srednjih škola. Lokalni akcioni plan zapošljavanja općine Tešanj za period 2023.-2026. godina je završen i usvojen od strane Općinskog vijeća. U sklopu projekta promocije vještina i kompetencija (Stam kabinet, tehnička kultura), uspješno je organizovana višednevna obuka u oblasti STEM obrazovanja gdje su mladi pokazali izuzetno razumjevanje gradiva i potencijal za buduće naučnike i inovatore.

U okviru drugog strateškog cilja u završnoj fazi je projekat izgradnje novog objekta JU Centar za socijalni rad Tešanj, radi se na unutrašnjem uređenju. Nastavljena izgradnja zgrade osnovne škole u Medakovu, urađena krovna konstrukcija te se u narednom periodu očekuju povećana sredstva sa viših nivoa vlasti i intenzivniji radovi kako bi se što prije završio objekat i stavio u funkciju. Sportska dvorana u Jelahu ide svojom dinamikom. Društveni razvoj od planiranih 55 projekata na 40 projektu su djelimično ili u cijelosti implementirane planirane aktivnosti. Na 15 projekata nisu urađene planirane aktivnosti i to će nam biti fokus u narednoj planskoj godini. U 2023. godini značajna sredstva smo izdvojila i intenzivno se radilo na izgradnji zgrade Centra za socijalni rad, izgradnja infrastrukture u mjesnim sredinama, rekonstrukcija centra za kulturu kino sale, podrška sportskim organizacijama, podrška udruženjima građana, podrška licima boračke kategorije, podrška projektima vjerskih zajednica i crkava, podrška aktivnostima dobrovoljnog darivanja krvi, program stipendiranja studenata, stambeno zbrinjavanje mladih te ostalim projektima.

Projekat prolazak koridora kroz područje općine sa izgradnjom adekvatne infrastrukture je u punom zamahu i radovi se izvode na obje dionice koje prolaze kroz našu općinu sa vidljivim rezultatima napretka i vizualnom transformacijom terena. Općina svojim angažmanom daje puni doprinos na rješavanju tekućih problema na ovom projektu.

U okviru trećeg strateškog cilja su aktivnosti na smanjenju gubitaka te pronalasku dodatnih količina vode, te izradi kanalizacione mreže. Završen je u potpunosti i pušten u funkciju bunar PEB-5 te pokrenute aktivnosti za izgradnju bunara PEB-4. Projekat proširenje obuhvata i unapređenja sistema vodosnabdijevanja nije imao realizaciju u 2023. godinu ali su ugovoreni radovi u iznosu 828 507 KM od čega 180 000 KM za vodovod Kalošević a ostala sredstva za proširenje i izgradnju vodovoda na području Karadaglije-Jablanica. Treba istaći projekat rekonstrukcije centralnog grijanja uz mogućnost obnovljivih izvora energije je kandidovan putem Fonda za okoliš FBiH kod Vlade Republike Češke koji se nalazi u fazi ocjenjivanja. Krajem 2022. godine dobili smo pismenu potvrdu od direktora Češke razvojne agencije da je projekat „**Toplification of the Municipality of Tešanj with Renewable / Environmentally Acceptable Energy Sources –Phase I, Stage I**” („Toplifikacija općine Tešanj obnovljivim/ekološki prihvatljivim izvorima energije – I faza”) dobio podršku za dalju realizaciju u saradnji sa općinom i Fondom za zaštitu okoliša

FBiH. I dalje očekujemo povratne informacije za nastavak i realizaciju ovog projekta, ali stvari sa ocjenjivanjem projekat ne idu planiranom dinamikom kod donosioca odluke, nadamo se da će ovaj projekat biti ocijeniti pozitivno i da će se donijeti odluke koje će nastaviti realizaciju ovog projekta. Izrada Studije dugoročnog rješenja vodosnadbjevanja na području općine Tešanj sa idejnim rješenjima, izabran izvođač za izradu studije.

Projekti iskorištenja solarne energije su pokrenuti, Toplana je završila mini solarnu elektranu 23 kW i već ubire prihode od toga, a za Opća Bolnica i komunalno preduzeće JP RAD su urađeni prijekti tako da se očekuje realizacije u 2024. godini.

Kroz projekat Opremanje službi zaštite i spašavanja, realizirano je i kupljeno novo vatrogasno vozilo za potrebe službe civilne zaštite općine tešanj. Radi se o vozilu koje može skladištiti 6 m3 vode i 600 l pjene što će olakšati rad Profesionalnoj vatrogasnoj jedinici i zamijenit će vozilo staro 40 godina. Ukupna vrijednost vozila je 468 000 KM.

Shodno dosadašnjim izvještavanjima o projektima iz Strategije razvoja Općine Tešanj i svim poduzetim aktivnostima na afirmaciji iste može se zaključiti da je bilo poteškoća kod definisanja ciljeva za pojedine projekte kao i poteškoća u realizaciji istih jer nisu ovisili u konačnici samo o entuzijazmu i finansijama lokalne zajednice nego je velika podrška očekivana (nekada dobijena, češće ne) sa viših nivoa vlasti što u velikoj mjeri utiče na razvoj Općine Tešanj, kao i kašnjenja od planiranih definisanih rokova. Ono što su isključivo lokalni projekti trebaju dobiti veći fokus svih zainteresiranih strana u lokalnoj zajednici kako bi zajedničkom sinergijom realizirali zacrtano.

4.4. Horizontalna i vertikalna usklađenost i nivo integrisanosti

U oktobru 2019. godine je Federacija BiH (Vlada i Parlament) su donijeli zakonske propise o planiranju razvoja na svim nivoima (FBiH, kanton, općina), strateškom planiranju, izvještavanju i evaluaciju kojom je obuhvaćena obaveza pravovremenog vremenskog usklađivanja prioriteta po vertikali. To u isto vrijeme pomjera cijeli proces planiranja unaprijed, posebno kratkoročno (1+2 godine). U 2022. godini se radilo na revidiranju postojeće Strategije po novoj metodologiji i normativnom okviru a to je:

- Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH”, broj 32/2017)
- Uredba o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u FBiH („Službene novine Federacije BiH”, broj 74/2019)
- Uredba o izradi strateških dokumenata u FBiH („Službene novine Federacije BiH”, broj 74/2019)
- Uredba o evaluaciji strateških dokumenata u FBiH („Službene novine Federacije BiH”, broj 74/2019)
- Uredba o izradi indeksa razvijenosti u FBiH („Službene novine Federacije BiH”, broj 17/2019)

U 2023. godini smo usvojili revidiranu i usklađenu Strategiju razvoja za period 2023-2027, te smo ušli u šemu planiranja i izrade planske dokumentacije prema navedenim uredbama. Završen je Akcioni plan za realizaciju Strategije razvoja 2023.-2025. godina, zatim godišnji plan organa uprave za 2023. godinu, trogodišnji plan organa uprave za period 2024.-2026. godinu i godišnji plan organa uprave za 2024. godinu. Godišnji plan za 2024. godinu je usvojilo Općinsko vijeće.

4.5 Institucionalni kapaciteti općinske uprave i saradnje sa bitnim akterima

U 2023. godini je nastavljena ista organizacijska struktura predviđena Strategijom razvoja općine Tešanj 2023-2027, osim u dijelu gdje je izmjenom sistematizacije Općine Tešanj kreirano stalno radno mjesto Stručni savjetnik za upravljanje razvojem koje je pred kraj 2022. godine i popunjeno sa zaposlenikom VSS na neodređeno vrijeme. Vođe projekata su angažovane rješenjem Općinskog načelnika iz reda uposlenika u administraciji i javnim ustanovama i preduzećima. Samo u par slučajeva su imenovana lica iz nevladinog sektora koja su uspješno volonterski radila na realizaciji projekata.

U procesnom smislu je osigurana je integracija svih sudionika i zainteresovanih strana putem elektronskog portala na kome se nalazi svi godišnji planovi rada: aktivnosti, vremenski okvir i planirani budžet projekta ali i realizacija svih važnijih događaja u svakoj aktivnosti po svim projektima. Isto tako je omogućen trenutni monitoring rukovodilaca na svim nivoima, posebno pomoćnika općinskog načelnika i načelnika koji mogu bilo kada vidjeti aktivnosti koje su u kašnjenju ili zastoju i pomoći neposrednom podrškom.

5. PREPORUKE

U narednom planskom periodu posebnu pažnju je potrebno usmjeriti na:

- Analizu i upoređivanje polaznih vrijednosti sa ostvarenim rezultatima za 2023 godinu indikatora koje smo postavili da bi pratili razvoj. Zbog kratkog vremena i nedostatka podataka za ovaj period, indikatore i ostvarene vrijednosti ćemo analizirati i uporediti sa polaznim vrijednostima u narednom periodu kada se za to steknu uslovi a najdalje do septembra 2024. godine.
- Aktivnosti koje će zadržati i povećati ishode u odnosu na uočene pozitivne trendove;
- Negativne trendove uočene kroz sistem uspostavljenih indikatora i izradu implementacionih dokumenata sa aktivnostima koje imaju pozitivan uticaj;
- Usklađivanje izrade implementacionih razvojnih dokumenata sa normativnim podzakonskim okvirom u FBiH;
- Osposobljenost za upravljanje projektnim ciklusima i namicanje sredstava putem projekata i vanjskih izvora finansiranja;
- Pojačati aktivnosti koje će ključne ekonomske resurse općine staviti u funkciju razvoja;
- Povećati nivo saradnje sa dijasporom, prijateljskim općinama i organizacijama civilnog društva.
- U 2023. godini su započete aktivnosti u primjeni propisa prema uredbama a tokom 2024. godine će se u punom obimu primijeniti propisi o trogodišnjem i godišnjem planiranju kao i ostali dokumenti predviđeni zakonom i uredbama.
- Tokom 2024. godine i dalje jačati ljudske kapacitete uključene u rad na realizaciji Strategije razvoja.

Dostaviti:
Općinsko vijeće
a/a

OPĆINSKI NAČELNIK

Mr. sci. Suad Huskić